

Slovensko predsedstvo EU 2008
Slovenian Presidency of the EU 2008
La Présidence slovène de l'UE 2008

**Predsedovanje Slovenije Svetu EU, 1. 1. 2008–30. 6. 2008,
področje notranjih zadev**

Upravičili smo izkazano zaupanje Sloveniji.

Foto: UKOM

Predsednik Sveta EU za notranje zadeve in slovenski minister za notranje zadeve Dragutin Mate

Predsednik Sveta EU za notranje zadeve in slovenski minister za notranje zadeve Dragutin Mate je 22. januarja 2008 v Evropskem parlamentu predstavil prednostne naloge slovenskega predsedovanja na področju notranjih zadev. Med drugim je povedal: »Naši načrti so velikopotezni, priprave na slovensko predsedovanje so potekale več kot dve leti. Posebna pozornost bo namenjena varnosti naših državljanov ob varovanju zasebnosti. Prevezeli smo upravljanje dela zunanje meje, kar nas še posebej zavezuje pri zagotavljanju varnosti, ki jo moramo upravičiti pred evropskimi državljani ... Zagotavljam vam, da je današnja zunanja meja ravno tako varna, kot so bile prejšnje, zato je vsakršna bojazen odveč. To so potrdile vse evalvacijske komisije, ki so v letih 2006 in 2007 obiskale našo državo ... Želimo poglobiti sodelovanje med policijami Zahodnega Balkana v boju proti kriminalu in na to območje prenesti nekatere varnostne standarde in dobre prakse EU.«

Dobrih pet mesecev pozneje ugotavljamo, da je bila priložnost, ki jo je dobila Slovenija, enkratna, izjemna, zanimiva, poučna, koristna, nepozabna, predvsem pa polna izzivov. Bilo je naporno, včasih tudi zabavno. Naloge, ki smo jih sprejeli kot obvezo in privilegij, smo dobro izpeljali, pri tem pa iz vsake nove izkušnje črpali znanje za nadaljnje delo. Dali smo vse od sebe in pokazali naše sposobnosti. Upamo, da smo upravičili vaše zaupanje.

Pripravili smo pregled ključnih dosežkov slovenskega predsedovanja Svetu EU. Preberite in presodite.

Schengensko območje: nova časovnica za schengenski informacijski sistem druge generacije in nadaljevanje širitve schengenskega območja

Vzpostavitev schengenskega informacijskega sistema druge generacije je ena od prednostnih nalog EU, hkrati pa tudi Slovenije kot predsedujoče Svetu EU. Slovenija je kot predsedujoča država zagotovila sprejetje sklepov Sveta EU o novi časovnici za izvedbo SIS II. Vse dejavnosti na tem področju, vključno s preходом s sedanjega na nov sistem, so podrejene ciljnemu datumu, to je september 2009. Slovenija je kot predsedujoča država uskladila vse potrebne politične dogovore, da bo projekt mogoče uspešno končati v predvidenem roku. Skupina prijateljev SIS II, ki je bila ustanovljena na pobudo Slovenije, sproti prepoznavna ključna vprašanja pri tem projektu in mu zagotavlja ustrezno politično podporo. Na zakonodajnem področju sta bila med slovenskim predsedovanjem sprejeta uredba in sklep o preizkusu SIS II, začeli pa smo tudi usklajevati zakonodajo, ki bo urejala prehod s sedanjega sistema SIS I na SIS II.

Slovensko predsedstvo je pospešeno nadaljevalo dejavnosti, povezane s širitvijo schengenskega območja. Po uspešni ukinitvi mejnega nadzora tudi na notranjih letih za devet novih schengenskih držav sta se s sprejetjem sklepov na junijskem Svetu za pravosodje in notranje zadeve formalno končala večletni proces schengenskih evalvacij za te države in največja širitev schengenskega območja do zdaj.

Z veliko zavzetostjo predsedstva nam je uspelo odstraniti še zadnje ovire za začetek veljavnosti pridružitvenega sporazuma Švice k »schengnu«, kar je bil temeljni pogoj za začetek evalvacije pripravljenosti Švice na vključitev v schengensko območje. Priprava programa in izvedba prvih obiskov evalvacijskih skupin v Švici pod vodstvom slovenskih strokovnjakov sta omogočili sprejetje sklepa Sveta o vključitvi Švice v schengenski informacijski sistem. Slovensko predsedstvo je pripravilo tudi vse potrebne dokumente za preizkus delovanja schengenskega informacijskega sistema Švice. Vse to bo omogočilo izvedbo še druge faze evalvacije v naslednjih mesecih kot temeljnega pogoja za vključitev Švice v schengensko območje, predvidoma še letos.

Pomemben dosežek slovenskega predsedovanja je nedvomno tudi priprava in soglasno sprejetje večletnega programa (do leta 2013) ocenjevanja izvajanja schengenskega pravnega reda v 24 državah, ki so že del schengenskega območja, in državah, ki bodo to šele postale. Del tega je tudi sprejet okvirni program schengenskih evalvacij za Bolgarijo in Romunijo, ki se želita schengenskim državam pridružiti leta 2011.

Občila so objavila tudi sporočilo podpredsednika Evropske komisije Jacquesa Barrota o zgodovinskem dnevu za svobodno gibanje ljudi v EU. O dokončni odpravi notranjih meja tudi na letališčih za devet držav članic EU so pisali The Parliament in Finance (25. 3.), Süddeutsche Zeitung, News Press in Agence Belga (26. 3.), die Presse, Europolitics, Agence Belga, Spiegel Online, Hamburger Abendblatt in Die Tageszeitung (27. 3.), EU Observer, Xinhua in Le Soir (28. 3.), Berliner Zeitung (29. 3.), Le Monde in Il Sole 24 Ore (30. 3.), APA, La Charente Libre, Weser Kurier, FAZ, Vjesnik, Oslobođenje, Nova Makedonija, El Pais in Der Standard (31. 3.) ter domača občila (27. 3., 28. 3., 29. 3., 30. 3., 31. 3.). Večina je navedla, da je prehod na poletni vozni red razlog za poznejšo odpravo notranjih meja na letališčih in da bo odprava notranjih meja na letališčih prinesla ločevanje na neschengenske in schengenske potnike, za katere je sicer odpravljen mejni nadzor na notranjih letih, ne pa tudi varnostni pregled. Tega bo opravljal varnostna služba, so dodala slovenska občila. Večina je tudi navedla, katere države so članice schengenskega območja, saj se ta ne ujema z območjem EU.

Foto: UKOM/Nebojša Tejić – Salomon, 2000

Zadnji korak schengenske širitve: odprava nadzora na notranjih mejah

Odprtost in dostopnost Evropske unije sta povezani z ustreznim varovanjem zunanjih meja. Ministrska konferenca o prihodnjih izzivih upravljanja zunanjih meja, ki jo je 12. marca organiziralo Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, je pokazala, da bo treba razvijati integrirano upravljanje meja ob spoštovanju človekovih pravic in upoštevanju načela delitve bremen in solidarnosti, še zlasti na t. i. območjih z visokim tveganjem na zunanji meji EU.

Ministri so govorili tudi o razvoju novih tehnologij za pregled potnikov in možnostih za uporabo teh tehnologij, s katerimi želimo preprečiti nezaželene vstopne v EU. Razprava je pokazala, da v prihodnosti lahko računamo z njihovo uvedbo, vendar pri tem ne bi smeli izničiti človeškega dejavnika pri opravljanju mejnega nadzora in ne preprečevati tekočega pretoka potnikov na vseh vrstah meja.

Ministri so razpravljali tudi o vsebini sporočila Komisije o vzpostavitvi skupnega evropskega sistema za mejni nadzor (EUROSUR). Gre za odločilen korak k uvajanju skupnega evropskega sistema za integrirano upravljanje meja v treh stopnjah do leta 2013.

Prva stopnja, to je vzpostavitev nacionalnih koordinacijskih centrov, je v nekaterih državah članicah zelo učinkovita realnost že danes, prav tako tudi uporaba visoke tehnologije, kot so sateliti in brezpilotna letala za mejni nadzor. Tretja stopnja pa predvideva povezavo vseh že obstoječih in novih sistemov za poročanje in obveščevalne vire, ki bi bili ustrezno zbrani in analizirani ter v primerni obliki namenjeni vsem organom, da jih uporabljajo. Razprava je pokazala, da so države naklonjene projektu EUROSUR in da podpirajo izvedbo študije o njegovih ključnih sestavinah. Te naj bi vključevale tehnična priporočila za nacionalne koordinacijske centre in nacionalne sisteme za nadzor nad kopenskimi in morskimi mejami ter sistemske rešitve za vzpostavitev varnega komunikacijskega omrežja med nacionalnimi koordinacijskimi centri in agencijo Frontex.

Migracije: s sprejetjem direktive o vračanju dosegli enega ključnih ciljev slovenskega predsedovanja

Na področju nezakonitih migracij so potekala pospešena pogajanja o Direktivi o skupnih standardih in postopkih vračanja oseb, ki nezakonito bivajo na ozemlju držav članic EU (t. i. direktiva o vračanju). Slovensko predsedstvo je na junijskem Svetu za pravosodje in notranje zadeve po napornih pogajanjih v delovnih telesih Sveta EU, kjer so države članice že od leta 2005 poskušale najti kompromis, ter po štirih političnih trialogih z Evropskim parlamentom in Komisijo dobilo zadostno podporo držav članic za oblikovanje predloga direktive o vračanju. S sprejetjem direktive smo dosegli enega ključnih ciljev slovenskega predsedovanja Svetu EU na področju notranjih zadev in s tem omogočili nadaljnjo obravnavo drugih zakonskih predlogov na področju migracij. Evropski poslanci **so 18. junija v Strasbourgu o predlogu te direktive glasovali pozitivno. To pomeni, da je sprejeta v prvem branju v postopku soodločanja. Minister je dejal: »S sprejetjem direktive smo dosegli enega ključnih ciljev slovenskega predsedovanja Svetu EU na področju notranjih zadev. Gre za prvi akt, ki bo na evropski ravni urejal zakonodajo o vračanju državljanov tretjih držav, ki v državah članicah nimajo urejenega statusa tujca, in njihove pravice z enotnimi standardi v EU. V večini držav bo dosežen pomemben napredek pri skrajšanju obdobja omejevanja gibanja.«**

Pri zakonitih migracijah smo se osredotočili na sveženj dveh direktiv, ki ju je Evropska komisija predstavila 23. oktobra 2007. Prva je Direktiva o pogojih vstopa in prebivanja visoko usposobljenih delavcev v EU, druga pa je Direktiva o pravicah priseljencev iz tretjih držav in o enotnem dovoljenju za delo in prebivanje. Dokončali smo prvo branje obeh direktiv v Svetu in pripravili besedilo za njuno nadaljnjo obravnavo med francoskim predsedovanjem.

Foto: MNZ RS

Komisar za pravosodje, svobodo in varnost ter podpredsednik Evropske komisije Jacques Barrot je po koncu zadnjega zasedanja notranjih ministrov EU pod vodstvom ministra Dragutina Mateta v Luksemburgu izrecno pohvalil slovensko predsedstvo. »Vesel sem, da sem lahko kot komisar za pravosodje, svobodo in varnost začel delati s tako učinkovitim in dejavnim predsedstvom,« je poudaril.

»Še posebej bi rad pohvalil ministra Mateta za njegovo izjemno učinkovitost pri sprejemanju dokumentov, zlasti direktive o vračanju nezakonitih priseljencev, potrjene danes, in njegovo vlogo v mednarodnih odnosih, predvsem z ZDA,« je dejal Barrot.

Slovenska tiskovna agencija, junij 2008

Foto: Thierry Monasse/STA

V Evropskem parlamentu

Azilna politika

Na neformalnem Svetu ministrov januarja 2008 na Brdu pri Kranju so ministri govorili o praktičnem sodelovanju na področju azila. Glede na izid razprave smo pripravili sklepe Sveta, ki so jih ministri potrdili na aprilskem Svetu ministrov za pravosodje in notranje zadeve. V sklepih Sveta je poudarjeno, da je treba v prihodnje pri vzpostavitvi skupnega evropskega azilnega sistema okrepiti praktično sodelovanje na področju azila, ki bo zmanjšalo razlike med državami članicami in pripomoglo k večji učinkovitosti azilnih sistemov. Države članice so izrazile pričakovanje, da se tekoči projekti na področju azila dokončajo in da se izsledki čim prej uporabijo tudi pri praktičnem delu državnih organov. Po mnenju držav članic je ustanovitev evropskega azilnega (podpornega) urada potrebna, saj bi urad lahko zagotovil podporo vsem dejavnostim na tem področju in njihovo usklajevanje.

Zunanji odnosi

Foto: UKOM/Primož Lavre – Salomon, 2000

13. marca smo v Sloveniji organizirali ministrsko trojko EU-ZDA, na kateri so razpravljali o vizumski vzajemnosti skupaj z reformo programa ZDA za odpravo vizumov. Udeležila sta se je tudi minister za domovinsko varnost ZDA Michael Chertoff in vrhovni državni tožilec Michael Mukasey.

Na pogovorih je predsedstvo predlagalo dvotirna pogajanja za vstop držav članic EU v brezvizumski režim z ZDA, s čimer so se ZDA strinjale. O nacionalnih pristojnostih se bodo ZDA pogajale z državami članicami, o evropskih pristojnostih pa s Komisijo. Predsednik Sveta EU za notranje zadeve Dragutin Mate je o pogovorih z ZDA o brezvizumskem programu ob tej priložnosti izjavil: »Na zasedanju trojke smo dosegli velik napredek, saj smo se z najvišjimi predstavniki ZDA uskladili o nadaljevanju pogovorov o vprašanih, povezanih z brezvizumskim programom za vstop v ZDA. Vsi smo se strinjali z nujnostjo skupnih prizadevanj, da bi se vanj čim prej vključile vse države članice EU. Tako bi lahko vsi državljani EU v ZDA potovali brez vizumov, tako kot državljani ZDA že lahko potujejo v vse države članice EU.«

Glede izmenjave podatkov je Visoka kontaktna skupina za varovanje podatkov preučevala in usklajevala načela varovanja in izmenjave podatkov med EU in ZDA v boju proti terorizmu in organiziranemu kriminalu. Ministri so se dogovorili, da bo delovna skupina nadaljevala svoje delo in pripravila izhodišča za pogajanja za sklenitev zavezujočega sporazuma med EU in ZDA o varovanju podatkov na področju policijskega sodelovanja in boja proti terorizmu.

Zahodni Balkan: začetek dialoga za vzpostavitev brezvizumskega režima ter nov način policijskega sodelovanja med EU, Zahodnim Balkanom in Europolom

Slovenija je v zunanjih odnosih svoje prednostne naloge na področju varnosti in policijskega sodelovanja usmerila predvsem v odnose med EU in Zahodnim Balkanom. Stanje varnosti na Zahodnem Balkanu se namreč kaže tudi v stanju varnosti v EU. Pri policijskem sodelovanju med EU, državami Zahodnega Balkana, Europolom in Evropsko policijsko akademijo smo dosegli velik napredek. Precej pozornosti smo namenili krepitvi centra SECI za regionalno policijsko sodelovanje v Bukarešti (South-East Cooperative Initiative Regional Center for Combating Transborder Crime), se zavzemali za okrepljeno in učinkovitejše delovanje mreže vodilnih uradnikov EU za zvezo na Zahodnem Balkanu ter pripravili in sprejeli drugo poročilo o uresničevanju prednostnih nalog iz akcijskega načrta za Zahodni Balkan.

V sodelovanju z avstrijskim ministrstvom za notranje zadeve smo marca 2008 na Dunaju priredili konferenco Okrepljeno sodelovanje v boju proti težjim oblikam kriminala – prispevek regionalnih ocen ogroženosti k varnosti v Evropi. Na povabilo k sodelovanju na konferenci so se odzvale vse države Zahodnega Balkana in Turčija ter podprle zamisel o pomoči pri pripravi skupne ocene nevarnosti organiziranega kriminala jugovzhodne Evrope. V nadaljevanju je slovensko predsedstvo zato priredilo seminar za analitike centra SECI in držav Zahodnega Balkana, ki bodo vključeni v pripravo tega dokumenta. Zamisel o pripravi regionalne ocene nevarnosti je v sklepih podprl tudi Svet za pravosodje in notranje zadeve.

Z vsemi navedenimi dejavnostmi smo naredili velik korak pri približevanju varnostnih standardov v regiji standardom EU in hkrati spodbudili sodelovanje med agencijami.

Komisija je med slovenskim predsedovanjem začela dialog za vzpostavitev vizumske liberalizacije z državami Zahodnega Balkana. Predsedstvo je pri tem tesno sodelovalo s Komisijo, saj je možnost vizumske liberalizacije za te države izrednega pomena in potrjuje njihovo evropsko prihodnost.

Pri evropskem projektu prenosa dobrih praks na področju boja proti terorizmu na države Zahodnega Balkana nam je uspelo zagotoviti sodelovanje držav Zahodnega Balkana, kar bo pripomoglo k njihovim prizadevanjem za približevanje EU in vzpostavitev višjih varnostnih standardov na tem območju. Gre za prenos devetih dobrih praks, ki so zajete v 16 priporočilih, oblikovanih na podlagi sklepov prvega ocenjevalnega obdobja nacionalnih mehanizmov boja proti terorizmu. V zvezi s tem smo priredili srečanje protiterorističnih strokovnjakov EU in Zahodnega Balkana.

Policijsko sodelovanje: povečan in boljši pretok pomembnih informacij

Pri policijskem sodelovanju je slovensko predsedstvo v želji po poglobljenem sodelovanju med II. in III. stebrom, torej med tistimi, ki so pristojni za notranje in zunanje vidike varnosti, dalo pobudo za vzpostavitev mehanizmov sodelovanja med Europolom ter civilnimi misijami evropske varnostne in obrambne politike (EVOP) za medsebojno izmenjavo informacij. Sprejeti sklepi Sveta na tem področju bodo pripomogli k postopnemu tesnejšemu sodelovanju med Europolom in misijami EVOP, predvsem pa k povečanemu in boljšemu pretoku pomembnih informacij.

Temelj za policijsko sodelovanje v EU v naslednjem desetletju je bil postavljen ob odločitvi za prenos Prümske pogodbe v pravni red EU. S tem aktom je bila oblikovana pravna podlaga za izmenjavo podatkov iz nacionalnih podatkovnih zbirk s profili DNK, prstnimi odtisi in podatki o vozilih.

Prenos se je začel med nemškim predsedovanjem, ko je bil dosežen politični dogovor o temeljnem sklepu o poglobitvi čezmejnega sodelovanja predvsem pri boju proti terorizmu in čezmejnemu kriminalu. Za celoten prenos pogodbe je bilo treba sprejeti še t. i. prümski izvedbeni sklep, ki ga je uskladila že Portugalska, in pravno zavezujočo prilogo k temu sklepu, ki je bila usklajena med slovenskim predsedovanjem.

Z dokončnim prenosom Prümske pogodbe v evropski pravni red je mogoče potrditi uspešno delo usklajenega delovanja treh predsedstev Nemčije, Portugalske in Slovenije.

Foto: Wiktor Dabkowski/STA

Organizirani kriminal: z uvedbo regionalnih ocen nevarnosti organiziranega kriminala do boljšega vpogleda v problematiko organiziranega kriminala

Europol je med slovenskim predsedovanjem pripravil oceno nevarnosti organiziranega kriminala za leto 2008 (OCTA 2008 – Organised Crime Threat Assessment), ki je bila sprejeta na junijskem zasedanju Sveta za pravosodje in notranje zadeve, slovensko predsedstvo pa je pripravilo in sprejelo prvo poročilo o izvajanju prednostnih nalog EU v boju proti organiziranemu kriminalu na podlagi OCTA za leto 2007.

Pri boju proti organiziranemu kriminalu in hujšemu čezmejnemu kriminalu je slovenskemu predsedstvu uspelo dokončati zadevo, povezano s pripravo ocene nevarnosti ruskega organiziranega kriminala (ROCTA – Russian Organised Crime Threat Assessment). Zagotovili smo globlji vpogled v problematiko organiziranega kriminala, kar bo v prihodnje dobra podlaga za ustreznejšo določitev prednostnih nalog ter s tem boljše načrtovanje ukrepov za boj proti organiziranemu in hujšemu čezmejnemu kriminalu v posamezni regiji. Regionalna ocena nevarnosti organiziranega kriminala bo tudi vir za pripravo OCTA za EU in bo s tem pripomogla k njeni kakovosti.

Terorizem: s povečanjem nadzora nad eksplozivi onemogočiti dostop do njega

Pri boju proti terorizmu je Slovenija naredila več odločnih korakov in predstavila akcijski načrt za povečanje nadzora nad eksplozivi. Gre za izpolnjevanje zaveze iz deklaracije, ki jo je Evropski svet sprejel po terorističnih napadih v Madridu.

Slovensko predsedstvo je predlog akcijskega načrta uvrstilo med prednostne naloge na tem področju in v treh mesecih mu je uspelo uskladiti 48 ukrepov s področja notranjega trga, tehničnega usklajevanja, prevoza, raziskav, odkrivanja in policijskega sodelovanja. Izvajanje teh ukrepov bo bistveno pripomoglo k preprečevanju zlorabe eksploziva in predhodnih sestavin za teroristične napade.

Europol: kakovosten preskok v boju proti organiziranemu kriminalu zaradi povečanja učinkovitosti pri odkrivanju kriminalnih združb

Notranji ministri EU so med slovenskim predsedovanjem dosegli politični dogovor o sklepu Sveta o ustanovitvi Evropskega policijskega urada (Europol). V skladu s sklepom se bo Europol preoblikoval v agencijo EU in bo s 1. januarjem 2010 prešel na financiranje iz proračuna Skupnosti. Nova pravna podlaga bo omogočila vzpostavitev močnega Europola, ki bo pomagal članicam v boju proti terorizmu, organiziranemu in čezmejnemu kriminalu ter se bo sposoben hitro odzivati na nove grožnje organiziranega kriminala.

Očem skrito: zagotoviti najvišjo stopnjo varnosti udeležencem dogodkov

Foto: MNZ RS

Od začetka predsedovanja so bili v Sloveniji samo na področju notranjih zadev organizirani štirje dogodki na ministrski ravni, med katerimi je bilo vsekakor najzahtevnejše neformalno srečanje ministrov za notranje zadeve in pravosodje. To je bil prvi ministrski dogodek, ki se ga je udeležilo več kot 35 delegacij z več kot 450 udeleženci. Delegacije je vodilo 26 ministrov, ki so vsi visoko varovane osebe. Akreditiranih je bilo več kot 250 predstavnikov domačih in tujih občil. Z logističnega in organizacijskega vidika je bil to pravi podvig, vendar je bil izpeljan ob najvišjih standardih in brez kakršnih koli težav, kar so nam priznale mnoge tuje delegacije. Tudi varovanje vseh drugih dogodkov, povezanih s predsedovanjem Slovenije Svetu EU, je potekalo nemoteno na visoki kakovostni ravni. Veliko dela je bilo opravljeno tudi na področju komuniciranja. Služba, pristojna za komuniciranje z javnostjo, je poleg sprotnega dela zagotavljala tudi pravočasno in kakovostno obveščanje o dogajanju.

Foto: Milan Tomažin

Se vidimo v Ljubljani, glavnem mestu Slovenije

Ministrstvo za notranje zadeve, Republike Slovenije,
Ljubljana, 26. junij 2008